

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „După înlăturarea lui Cuza, se formează o locotenență domnească, având rolul de a rezolva repede problemele tronului vacant (rămas neocupat), fiindcă unele dintre puteri puneau unirea în pericol. [...]”

Aducerea unui principe străin, cu renume în Europa și care să poată fi ca un arbitru între grupările interne opuse, părea singura soluție salvatoare. Drept urmare, la 10 mai 1866, în urma unui nou plebiscit*, prin care poporul și-a spus cuvântul, parlamentul proclamă solemn voința României de a rămâne unită, «având în fruntea sa pe Carol I, din dinastia Hohenzollern-Sigmaringen». Curând, prințul german vine în țară și preia tronul, iar marile puteri, mai ales Turcia și Austria, sunt puse din nou în fața faptului împlinit. Domnia lui Carol I, de 48 de ani – mai întâi ca prinț și apoi ca rege – a rămas una dintre cele mai glorioase din istoria românilor. [...] Printre primele acte importante îndeplinite sub noul domn se numără promovarea Constituției [din 1866], prima lege fundamentală cu adevărat modernă și adoptată [...] de către reprezentanții aleși ai poporului român.”

*plebiscit – referendum

(I. A. Pop, *Istoria României moderne*)

B. „Pe 16 aprilie 1877, România și Rusia încheiau o convenție militară, în urma căreia trupele rusești puteau traversa teritoriul românesc în drumul lor spre Balcani. [...] Într-o sesiune extraordinară a Adunării Deputaților, pe 9 mai 1877, era proclamată în Parlament Independența României, urmând ca ea să fie celebrată, în deceniile următoare, în ziua de 10 mai – care era și Ziua Dinastiei. [...]”

Armata română a fost dispusă la Dunăre și primele planuri militare nu prevedeau intervenția soldaților români dincolo de fluviu, ci numai apărarea graniței [...] – cu atât mai mult cu cât, imediat ce trupele rusești s-au apropiat de Dunăre, armata turcă a început să bombardeze orașele riverane românești, de la Calafat spre Călărași și Brăila. În ultimele zile ale lui mai 1877, domnitorul Carol I și țarul rus Alexandru al II-lea au avut o întâlnire la Ploiești – ocazie cu care partea rusă n-a solicitat ajutorul armatei române în campania de peste Dunăre, deși rezistența turcilor, acolo, se dovedise peste așteptări. [...] La sfârșitul lunii iulie 1877, după două atacuri rusești eșuate asupra sistemului de redute al Plevnei, marele duce Nicolae (comandantul armatei țariste în zonă) i-a telegrafiat domnitorului Carol I, cerându-i cu insistență ca armata română să-i vină în ajutor.”

(A. Cioroianu, *Aproape un secol de dinastie*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți legea fundamentală precizată în sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, o informație referitoare la convenția militară. **2 puncte**
3. Menționați conducătorul politic și spațiul istoric la care se referă atât sursa A, cât și sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei conform căreia comandantul armatei rusești a cerut ajutorul armatei române. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două fapte istorice desfășurate de români în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în afara celor la care se referă sursele A și B. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două proiecte politice referitoare la statul român, elaborate în perioada 1820-1850. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Turcii au ocupat Bucureștii, au transformat mănăstirea Radu-Vodă în moschee, au ocupat Târgoviștea [...]. În octombrie 1595 a venit dinspre Transilvania Sigismund Báthory cu 22 000 de secui, 15 000 de oșteni dați de nobili și de orașe, plus 63 de tunuri. Din Moldova, Ștefan Răzvan aduce 3 000 de oameni și 22 de tunuri. În 1595, cele două capitale au fost eliberate, iar turcii au fost urmăriți până la Giurgiu. În lupta de aici, cei care nu apucaseră să treacă fluviul au fost învinși [...]. Până la urmă, Mihai [Viteazul], cu ajutorul aliaților săi, a dejucat planul de supunere a țărilor române. [...]

Mihai [Viteazul] trimite o nouă solie la împăratul habsburgic [Rudolf al II-lea], căruia îi cere să ia sub protecție Țara Românească [...]. În iunie 1598, la Mănăstirea Dealu, s-a încheiat Tratatul: Mihai [Viteazul] primea lunar bani pentru 5 000 de soldați și, eventual, încă pentru atâția, plus armament și muniție; domnul trebuia să-i îndepărteze pe otomani «din Transilvania, Țara Românească și din părțile Ungariei»; în împrejurări grele, împăratul și fratele său [...] aveau să trimită și oști din Transilvania și din alte locuri; Mihai [Viteazul] trebuia să trimită și el oști, la nevoie, în Ungaria, dacă turcii ar declanșa acolo ofensiva; domnul recunoștea suzeranitatea împăratului, fără a plăti tribut [...]; împăratul recunoștea domnia ereditară în familia lui Mihai [Viteazul] și toate drepturile și hotarele țării. [...] Aflând de tratat, turcii au trecut la represalii și au încercat înlocuirea domnului [...].

În iulie 1599, Mihai [Viteazul] trimitea solie lui Rudolf al II-lea, care își dădea aprobarea la planul propus. [...] Conform planului, Mihai [Viteazul] urma să atace Transilvania, luând Ardealul în numele împăratului. Ca urmare, domnul a trecut munții cu oaste [...]. Lupta s-a dat la Șelimbăr, la 18/28 octombrie 1599, cu forțe aproximativ egale. Oastea Țării Românești a învins, iar alaiul lui Mihai [Viteazul] s-a îndreptat spre capitală. [...] Mihai [Viteazul] a fost numit de Dietă principe sau conducător al Transilvaniei. El a informat Poarta [Imperiul Otoman] despre luarea Transilvaniei și a primit confirmarea domniei.” (I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți domnul Țării Românești precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați lupta din 1599 și o consecință a acesteia, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la evenimentele din 1595. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la prevederile Tratatului de la Mănăstirea Dealu, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia românii participă la acțiuni diplomatice în secolul al XV-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a României în prima jumătate a secolului al XX-lea, având în vedere:

- prezentarea unui fapt istoric la care participă românii în anul 1918 pentru realizarea României Mari;
- menționarea a două constituții ale României adoptate în perioada 1920-1940 și a câte unui aspect referitor la fiecare dintre acestea;
- precizarea unei acțiuni desfășurate în România, în anii 1946-1947;
- formularea unui punct de vedere referitor la regimul politic instaurat în România în anul 1948 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea prezentării**, **evidențierea relației cauză-efect**, **elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.